

ו"למעלה מעשרה" היינו דדלאי ואותביה, שהגביה את עירובו והניחו בגובה הבור למעלה מעשרה טפחים מקרקעית הבור, ו"למטה מעשרה" היינו דתתאי ואותביה, השפיל והניח עירובו למטה בכור בעומק עשרה טפחים מגובה הבור, ומשום כך אין עירובו עירוב, כי "הוא במקום אחד [ברשות הרבים] ועירובו במקום אחר [רשות היחיד]", ולכן אינו עירוב, שהרי אם יבוא ליטלנו ולהביאו למקום שביתתו, נמצא מוציא מרשות היחיד לרשות הרבים.

הרי כך אי אפשר לפרש. כי מה לי הניחו למעלה, בגובה הבור, שעירובו עירוב, ומה לי הניחו למטה, בתחתית הבור, שאין עירובו עירוב? והרי הבור כולו עד שפתו, ואף בגובה למעלה מעשרה מתחתית הבור, רשות היחיד הוא, ובין כך ובין כך אינו יכול להוציאו לרשות הרבים, ואינו יכול לקנות שביתה שם, שהרי "הוא במקום אחד, ועירובו במקום אחר", הוא!?

אלא לאו, בהכרח, מה שאמרה הברייתא "אם למעלה מעשרה עירובו עירוב" המדובר הוא בכור דלית ביה עשרה טפחים בעומקו [והיינו "למעלה מעשרה", שאין בו עומק עשרה], שאינו רשות היחיד, ונמצאו "הוא ועירובו במקום אחד".⁽¹⁾

ומסיים רב אדא בר מתנא את קושייתו מברייתא זו לרבא, הסובר שגומא אינה נעשית רשות הרבים, ואפילו עמוקה תשעה וראויה לתשמיש הרבים, ומשום שתשמיש על ידי הדחק הוא, ולכן אינו אלא מקום

להניח בערב שבת עירוב תחומין בסוף התחום, ונחשב הדבר כאילו שם הוא מקום שביתתו, ויכול להלך מאותו מקום לכל רוח אלפיים אמה, כשיעור תחום שבת.

ב. אחד התנאים להנחת העירוב הוא, שיוכל האדם לאוכלו בשעת קניית שביתתו, שהיא שעת בין השמשות של כניסת השבת, כי בכך נקבע שמקום אכילתו הוא מקום שביתתו. אבל אם נתכוין לקנות את שביתתו במקום אחד, והניח את פיתו במקום שאינו יכול ליטלו משם בבין השמשות ולהביאו למקום שנתכוין לקנות שם את שביתתו, אין עירובו מועיל לו, והוא נקרא "הוא ועירובו במקום אחר".

ב-ב אם נתכוון לשבות, לקנות שביתה ברשות הרבים, והניח עירובו בכור שברשות הרבים, כך הוא דינו:

אם היה הבור למעלה מעשרה טפחים [וכפי שיתבאר להלן], הרי ערובו עירוב. ואם למטה מעשרה טפחים [כפי שיתבאר להלן], אין עירובו עירוב.

ומדייק רב אדא בר מתנא: הרי היכי דמי, מה הוא "למעלה מעשרה", ומה הוא "למטה מעשרה"?

אילימא, אם נאמר כי בין ברישא ובין בסיפא מדובר בכור דאית ביה [יש בעומקו של הבור כולו] עשרה טפחים, והוא רשות היחיד,

1. רש"י.

המקשן והתרצן משמע, שאף קושיא זו הקשה רב אדא בר מתנה לרבא.

טפחים]"למטה מעשרה" אינו רשות הרבים אלא כרמלית. ומיהו, אין הברייתא עוסקת בכגון שנתכוין לשבות ברשות הרבים שעל שפת הבור, אלא בכגון שנתכוין לשבות בכרמלית, ונמצא שכאשר הניחו בבור למטה מעשרה, הוא ועירובו בכרמלית, ויכול להוציאו ולהביאו, ולפיכך עירובו עירוב.

ואמאי קרי לה התנא של הברייתא "נתכוין לשבות ברשות הרבים? לפי שאינה רשות היחיד. כלומר, עיקר כוונת התנא היא ללמדנו שלא נתכוין לשבות ברשות היחיד כרשות של הבור, כי באופן זה היה עירובו עירוב כי "הוא ועירובו במקום אחד", ומיהו לאו דוקא רשות הרבים, אלא בכרמלית עסקינן.⁽⁴⁾

וזמנין משני ליה, ופעמים אחרות ענה רבא לרב אדא בר מתנה על הקושיא מן הברייתא לשיטתו: לעולם, **הוא ברשות הרבים,** כפשט הברייתא שנתכוין לשבות ברשות הרבים, **ועירובו בכרמלית,** כי אין הבור חשוב רשות הרבים אלא כרמלית. ודקשיא לך, אם כן אמאי עירובו עירוב, והרי אסרו חכמים להביא את העירוב אליו לרשות הרבים שהתכוון לקנות בה שביתה, שהרי אסור להוציא מכרמלית לרשות הרבים. אימא לך, ובשיטת רבי היא ברייתא זו, **דאמר, כל דבר שהוא משום שבות,** דהיינו, שהוא איסור

פטור מן התורה, וכשרחב הבור ארבעה על ארבעה הרי הוא כרמלית:

והרי קתני בברייתא שאם מניח אדם הקונה את שביתתו ברשות הרבים את עירובו בבור שברשות הרבים שאינו עמוק עשרה, **עירובו עירוב,** משום שמקום הבור נחשב רשות הרבים ולא כרמלית, כי הרי אילו היה דינו ככרמלית ומדרבנן אינו יכול להביאו מן הבור לשפת הבור, מן הדין שלא יהא עירובו עירוב, ובהכרח שרשות הרבים הוא.⁽²⁾

אלמא, תשמיש על ידי הדחק שמייה תשמיש! כלומר, אלא בהכרח, מדובר כאן בבור עמוק תשעה טפחים,⁽³⁾ ומשום כך אינו כרמלית אלא רשות הרבים, משום שהרבים משתמים בו תשמיש על ידי הדחק, שהוא תשמיש להחשיב את הבור לרשות הרבים. ותיקשי לרבא, הסובר תשמיש על ידי הדחק לאו שמייה תשמיש, ואין הבור נעשה לרשות הרבים!?

ומביאה הגמרא שני תירוצים שענה רבא:

זמנין משני ליה, לפעמים תירץ רבא לרב אדא בר מתנא על קושיא זו כך: **הוא ועירובו בכרמלית.**

כלומר, לעולם בור שאין בעומקו עשרה

צריכים לידחק בזה אלא לדעת רש"י, אבל לדעת התוספות, כל שאין הבור עמוק עשרה טפחים, רשות הרבים הוא.

4. ראה כעין זה לעיל ו ב "לעולם כרמלית הוא, ואמרי קרי לה רשות היחיד, לפי שאינה רשות הרבים".

2. ראה ברשב"א שכתב להוכיח מכאן, שלכתחילה מותר להעביר פחות מארבע אמות ברשות הרבים, שהרי כשמוציא מן הבור מטלטל הוא פחות מארבע אמות ברשות הרבים. והאריך בענין זה.

3. כבר נתבאר בהערה בעמוד א, שאין אנו

חכמים בשבת, כגון להוציא מכרמלית לרשות הרבים, לא גזרו עליו לאוסרו בבין השמשות של כניסת השבת.

ולכן, אף שהעירוב הוא בכרמלית, הוא יכול בבין השמשות [שהוא זמן קניית העירוב] להביאו אצלו לרשות הרבים, ולכן עירובו עירוב.

והוסיף רבא, ואמר: ולא תימא דחויי קא מדחינא לך [אל תאמר דחיות בעלמא אני מדחה אותך] ולעולם האמת היא כפי שמשמע מפשטות הברייתא, שתשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש. אלא דוקא קאמינא לך! כלומר, הכרח יש לשיטתי שתשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש, ומשום כך צריכים אנו לדחוק בכוונת הברייתא כפי שדחיתי לך. והראיה דתשמיש על ידי הדחק לאו שמיה תשמיש, הוא מהא דתנן [לקמן ק ב]: אם היה רקק, שלולית מים ברשות הרבים, ורשות הרבים מהלכת בו, כלומר, שהיו הרבים מהלכים בו ברגליהם כשצריכים הם בכך לתשמישיהם, הרי הזורק לתוכה ממרחק ארבע אמות, חייב, כדין הזורק ארבע אמות ברשות הרבים. ואף שאין הוא כשאר רשות הרבים שהרבים מהלכים בו תדיר, מכל מקום, כיון שמתמשים בו הרבים דרך הילוך, הרי הוא רשות הרבים.

וכמה הוא עומקו של רקק מים שדינו כרשות הרבים ולא ככרמלית? כאשר עומק המים פחות מעשרה טפחים.

חוזרת המשנה ואומרת: ורקק מים ברשות הרבים שרשות הרבים מהלכת בו, הזורק לתוכו ארבע אמות, חייב.

ומשנה זו יש להוכיח ד"תשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש". שהרי לכאורה חוזרת המשנה על אותה הלכה פעמיים:

בשלמא "רקק" "רקק" תרי זימני, כלומר, בשלמא זה ששנה התנא את דין הרקק שברשות הרבים פעמיים, יש לפרש, כי **חדא "רקק"** בא להשמיענו כי **בימות החמה** חשוב הרקק רשות הרבים, **וחדא "רקק"** שנה התנא כדי להשמיענו כי **בימות הגשמים** חשוב הרקק רשות הרבים.

וצריכא. יש צורך לתנא בברייתא להשמיענו הן את הדין שבימות החמה חשוב הרקק כרשות הרבים, והן בימות הגשמים:

דאי אשמעינן התנא רק בימות החמה, הייתי אומר, שלכך הוא רשות הרבים משום **דעביד אינשי לקורוי נפשיהו** [דרך הרבים ליכנס ברקק כדי לצנן את רגליהם]. **אבל בימות הגשמים, אימא לא** הוי הרקק רשות הרבים, משום שנמנעים אז מלעבור בו.

ואי אשמעינן התנא רק דבימות הגשמים הוי הרקק רשות הרבים, הוה אמינא לכך הוא רשות הרבים כי **אגב דמטניף מקרי ונחית** [מתוך שמיטנפים רגליהם בימות הגשמים, פעמים שיוורדים הם לרקק כדי לנקותם]. **אבל בימות החמה לא** הוי הרקק רשות הרבים. לכך **צריכא**. הוצרך התנא להשמיענו שבכל אופן הרקק הוא רשות הרבים.

אלא, "הילוך" "הילוך" (5) **תרי זימני**, למה לוי? כלומר, למה הוצרכה המשנה להזכיר

5. כך מסתבר להגיה, וכן הוא בגמרא לקמן ק ב.

שם חפציהם וכיוצא בזה, אין די בשימוש הזה להחשיבה כרשות הרבים, כי תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש. (6)

ומסקינן: אכן שמע מינה ממשנה זו, שתשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש, וגומא שברשות הרבים אינה חשובה רשות הרבים, אלא כרמלית.

אמר רב יהודה: האי זירזא דקני [חבילת קנים ארוכים] שהעביר אותה אדם ארבע אמות ברשות הרבים, אך לא עקרה כולה כאחת מן הקרקע, אלא רמא וזקפיה, רמא וזקפיה [זקף את ראשה האחד של החבילה, שאשר קצות הקנים עומדים על הארץ, והשליכה לפניו, ושוב זקף את ראשה השני,

שרשות הרבים "מהלכת" בו, דמשמע שהרבים מהלכים בו ברגליהם, ובאופן זה משתמשים בו הרבים? והרי די היה לו לומר בבבא השניה "רקק מים שברשות הרבים", כי ממילא נשמע מן הרישא שהמשנה עוסקת באופן שהרבים מהלכים שם לצורכיהם.

אלא לאו, שמע מינה, כלומר, בהכרח, לכך שנה התנא "הילוך" בשתי הבבות, כדי ללמדנו כי רק משום שהרקק הוא צורך הרבים להילוך הוא רשות הרבים, כי אף שהילוך על ידי הדחק הוא, מכל מקום הילוך על ידי הדחק שמיה הילוך.

אבל גומא, שאין משתמשים בה הרבים להילוך, אלא כל השימוש הוא רק להכניס

ידי הדחק, שהיה מקום לדון ולומר שנתבטל שם רשות הרבים ממנו, שם אמרינן "הילוך על ידי הדחק שמה הילוך". פירוש, כיון שהוא שוה לרשות הרבים, והוא חלק מרשות הרבים, רק שבאנו לעקור אותו מתורת רשות הרבים מחמת חסרון תשמיש לרבים, בזה אמרינן, כיון שיש בו על כל פנים תשמיש דהילוך על ידי הדחק, לא מתבטל ממנו תורת רשות הרבים. אבל עמוד, שהוא בעצמותו חלק מרשות הרבים, ורק באנו לעשותו רשות הרבים מפאת התשמיש שבו, בזה אמרינן שלא נעשה העמוד רשות הרבים אלא בתשמיש הנוח.

וזהו החילוק שבין תשמיש על ידי הדחק לבין הילוך על ידי הדחק. כי כדי לא להפקיעו מדין רשות הרבים, די בתשמיש על ידי הדחק, ואילו להביאו לתורת רשות הרבים כאשר הוא חלק מרשות הרבים, דהיינו, שגבוה שלשה טפחים מקרקע הרשות הרבים, כגון עמוד תשעה, אינו נעשה רשות הרבים אלא משום שהוא תשמיש נוח.

6. בקהלות יעקב [סימן י אות ב ד"ה והנה], ביאר את החילוק שבין הילוך לתשמיש. שאין זה משום סוג התשמיש, אלא משום מיקומם של הגומא או הרקק. וכך ביאר, יש שני דרכים לעשות רשות הרבים: האחד, מקום שהוא תשמיש של בני רשות הרבים, כמו עמוד תשעה, שהוא רשות הרבים על אף שאינו שוה עם רשות הרבים, ובלבד שיהא תשמיש נוח, ולא על ידי הדחק, וכדאמרינן, תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש, ולכן בור תשעה אינו נעשה רשות הרבים מפאת תשמיש. והשני, מקום שעומד בשוה עם שאר רשות הרבים, ומשתמשים בו תשמיש על ידי הדחק. וזהו ענין שאמרו בגמרא "הילוך על ידי הדחק שמה הילוך", שהוא הילוך במקום שוה לרשות הרבים, שאינו חולק רשות לעצמו, וכמו שכתב "תוספות יום טוב" [פרק יא דשבת משנה ד] על משנה זו. וכיון שהוא קרקע שוה עם הרשות הרבים, ממילא הוא חלק מרשות הרבים, ורק משום שאין ברקק הילוך נוח אלא רק הילוך על

וכן יכול גם להיות נוטל מעני הנמצא ברשות הרבים שמצידו האחר, וכן נותן לו.

וממשיכה הברייתא ואומרת: "ובלבד שלא יטול מבעל הבית" העומד ברשות הרבים "ונותן לעני" העומד ברשות היחיד. ולא יטול "מעני ונותן לבעל הבית". "ואם נטל" מזה, "ונתן" לזה, "שלשתן פטורין".

ומקשינן: **האי איסקופה, מאי?** איזו רשות היא נחשבת?⁽⁹⁾

אילימא איסקופת רשות הרבים,⁽¹⁰⁾ כלומר,

והשליכה לפניו,⁽⁷⁾ לא מיחייב משום מעביר ארבע אמות ברשות הרבים עד דעקר ליה, עד שיעקור את כל החבילה כאחת.⁽⁸⁾

כאן שבה הגמרא לפרש את המשך הברייתא ד"ארבע רשויות לשבת" שנזכרה לעיל ו א :

אמר מר בסיפא של אותה ברייתא: **אדם עומד על האיסקופה** [מפתן הפתח] שבין רשות היחיד לרשות הרבים, הרי הוא רשאי להיות נוטל חפץ מבעל הבית העומד ברשות היחיד שמצידו האחד, **וכן נותן לו.**

ארבע אמות ברשות הרבים או מרשות היחיד לרשות הרבים חייב, דהוי כמו מגרר דאינו נח כלל, אבל מגלגל תיבה שהיא מרובעת, פטור, דהוי כמו רמא וזקפיה דאי אפשר שלא תנוח קצת.

ועוד כתבו בתחילת דבריהם, בביאור עיקר חידושו של רב יהודה: כי הייתי אומר, כשם שהעומד תוך ארבע אמות כדי לכתף, אין זו הנחה לפוטרו, ומשום שדרכו בכך [תוספות הרא"ש], כך מתחייב הוא בזירזא דקני, ומשום שכן הוא דרך לנושאו.

9. בתוספות ישנים נתקשה: כי לכאורה מפשטות הברייתא נראה, שבבבא זו היא באה לבאר את הרשות הרביעית הנזכרת בברייתא שהיא "מקום פטור", אחר שביארה הברייתא את שלשת הרשויות האחרות [וכאשר באמת מסיקה כאן הגמרא]. וראה מה שכתב בזה.

10. רש"י. וראה משנה לקמן צא ב: המוציא אוכלין ונתנן על האיסקופה. ובגמרא שם: האי איסקופה מאי, אילימא איסקופה רשות הרבים. ושם פירש רש"י: כגון גבוה תשעה ורחבה ארבעה, ורבים מכתפים עליה.

וראה ב"פני יהושע" שתמה כאן על רש"י: מי

7. לשון "רמא וזקפיה", משמע השליך ואחר כך זקף, והיינו שהחבילה עומדת ברשות הרבים, ומתחלה משליך ואחר כך זוקף. אלא שרש"י פירש לא כן, אלא "זקפו והשליכו, וחזור וזקפו והשליכו", והיינו שהחבילה שוכבת ברשות הרבים, ומתחילה זוקף ואחר כך משליך. וכן הוא לשון הרמב"ם [שבת יג יא]: היה קנה או רומח וכיוצא בו מונח על הארץ, והגביה הקצה האחד, והיה הקצה השני מונח בארץ והשליכו לפניו, וחזור והגביה הקצה השני שהיה מונח בארץ והשליכו לפניו.

8. כתבו התוספות: ודוקא רמא וזקפיה, דכשהניח ראשו האחד חוץ לארבע אמות, עדיין ראשו השני מונח בתוך ארבעה, וכשחוזר ומשליך ראשו השני חוץ לארבע אמות, עדיין אינו מתחייב, דהוי כמגרר החפץ עד שמוציא ראש החפץ חוץ לארבע אמות, והניחו, דאף על פי שחוזר ומושכו לחוץ, פטור, שלא נעשית המלאכה בבת אחת. אבל אם מגרר זירזא דקני בבת אחת עד חוץ לארבע אמות, או מרשות היחיד לרשות הרבים, חייב, כדאמרין [לקמן צא ב, ובכתובות לא א] היה מגרר ויוצא [ומוכח שם שהוצאה על ידי גרירה הוצאה היא].

ועוד כתבו: ואומר ר"י, דאם מגלגל חבית

לכתחילה"? והרי סוף סוף, איסורא מיהא איתא! הרי אסור מתקנת חכמים להכניס ולהוציא מכרמלית הן לרשות הרבים והן לרשות היחיד.

אלא המדובר הוא באיסקופה שהיא מקום פטור בעלמא הוא. כגון, דלית ביה בשטח האיסקופה ארבעה על ארבעה, וגבוהה שלשה מרשות הרבים שלצידה, ועומדת בין רשות היחיד לרשות הרבים.

וכי הא דכי אתא רב דימי, כאשר בא רב דימי מארץ ישראל לבבל, הוא אמר בשם רבי יוחנן: (12) מקום גבוה שלשה טפחים שאין בו ארבעה על ארבעה טפחים העומד בין רשות היחיד לרשות הרבים, מותר בין לבני רשות היחיד ובין לבני רשות הרבים לכתף עליו, (13) ובלבד שלא יחליפו ביניהם את משאם. וכמו ששינינו אף בברייתא: ובלבד שלא יטול מבעל הבית ונותן לעני, מעני ונותן לבעל הבית.

אמר מר בהמשך הברייתא: ובלבד שלא יטול העומד על האיסקופה, וכפי שהעמדנו שהיא מקום פטור, מבעל הבית ונותן לעני,

המדריגה שבין רשות הרבים למבוי, שאינה גבוהה שלשה טפחים מעל רשות הרבים, ואינה מקורה, ואינה נמצאת בתוך המבוי אלא מעבר ללחי המבוי ולכן נחשבת היא עצמה לרשות הרבים, כך הרי אי אפשר לומר, כי האיך שינינו "נוטל אדם העומד על האיסקופה מבעל הבית העומד ברשות היחיד"? הא מפיך מרשות היחיד לרשות הרבים, הרי מוציא הוא מרשות היחיד לרשות הרבים!?

ואלא שמא תאמר שהכוונה היא לאיסקופת רשות היחיד, (11) כגון שהיתה האיסקופה גבוהה עשרה ורחבה ארבעה, או שהיא מקורה, או שהיא בתוך מחיצת הלחי של המבוי. אף כך אי אפשר לומר, כי האיך שינינו "נוטל אדם העומד על האיסקופה מן העני"? הא קא מועייל מרשות הרבים לרשות היחיד. הרי מכניס הוא מרשות הרבים לרשות היחיד!?

אלא איסקופת כרמלית, כגון שהיתה גבוהה שלשה מרשות הרבים שלצידה ורחבה ארבעה על ארבעה. אף כך אי אפשר לומר, כי האיך שינינו "נוטל ונותן. לעני או לעשיר,

11. ביאר רש"י: כגון איסקופה העומדת תחת התקרה [כלומר, איסקופה מקורה, שהיא רשות היחיד מחמת "פי תקרה יורד וסותם], או לפני מן הלחי, [כלומר, או מוקפת היא בשלש מחיצות כמבוי עצמו, שהיא רשות היחיד מן התורה, ואף כרמלית אינה כמבוי שאין לו תיקון, כי האיסקופה היא לפני מן הלחי], או גבוהה עשרה ורחבה ארבעה.

12. בעירובין ט א, הובאו דברי רבי יוחנן.

13. כי מאחר שאין בו ארבעה על ארבעה "מקום

הכריחו לפרש כן, והרי יש לפרש שהיה בית או חצר פתוח לרשות הרבים, והיתה האיסקופה גבוהה פחות משלשה טפחים, שדין רשות הרבים לה. ופשט זה הרי יותר משמע בפשט לשון הברייתא העוסקת בעני ובעל הבית, ובסתם, עומד בעל הבית בביתו או בחצירו. וראה מה שביאר שם על פי הסוגיא לקמן ט א. ובעיקר מה שכתב רש"י "שאיין עליה תקרה" כוונתו היא, כי אם היא מקורה, אומרים "פי תקרה יורד וסותם", ונעשית רשות היחיד, וכמבואר בסוגיא לקמן ט א.

שהיתה עקירה והנחה ללא הפסק של הנחה במקום פטור באמצע.

אבל **הכא**, בעומד על האיסקופה — נח החפץ בין העקירה להנחה במקום פטור, בידי העומד על האיסקופה.

עוד שנינו לעיל: **אחרים אומרים: אסקופה — משמשת שתי רשויות.**

להבנת הסוגיה שלפנינו יש להקדים מספר ידיעות:

א. מבוי הוא מקום המוקף משלשת צדיו בכתלים, ופתוח בצד אחד לרשות הרבים.

מדאורייתא הוא נחשב רשות היחיד אך חכמים גזרו שלא לטלטל בו אלא אם כן יעשו לו לחי או ינחו עליו קורה בפתח המבוי.

ב. היתר הטלטול כשהונח לחי בפתח המבוי הוא רק בציוד הפנימי של הלחי, ולא בשטח שבצידי הלחי. ואילו הנחת קורה מתירה לטלטל אפילו תחתיה עד לצידה החיצון.

ג. איסקופת מבוי היא משטח מוגבה בצורת מדרגה, הנמצאת בפתחו של מבוי. באופן רגיל יש משני צידי האיסקופה שני עמודים מהדופן הרביעית, ושם הוא הפתח לרשות הרבים.

מעני ונותן לבעל הבית. ואם נטל ונתן, שלשתן פטורים:

וסבורה היתה הגמרא לפרש שלכן הם פטורים, על אף שהוציא האדם העומד על האיסקופה מרשות לרשות, משום שלא הוציא ישירות מרשות לרשות אלא העבירו דרך מקום פטור. ולא חייבה תורה בכי האי גוונא, ולפיכך מקשה הגמרא: **לימא תיהוי ברייתא זו שאינה מחייבת על הוצאה או הכנסה מרשות לרשות דרך מקום פטור, תיובתא דרבא המחייב!** (14)

דאמר רבא: המעביר חפץ מתחילת ארבע אמות לסוף ארבע אמות ברשות הרבים, אף על פי שהעבירו דרך עליו, שעקרו מרשות הרבים, והוליכו דרך למעלה מראשו, והניחו לסוף ארבע אמות, חייב. ואף על גב שהאור למעלה מראשו הוא אור של "מקום פטור", שהרי אין רשות הרבים תופסת אלא עד גובה עשרה טפחים, ונמצא שהעבירו דרך "מקום פטור", מכל מקום הוא חייב. ואם כן, הוא הדין שיש לחייבו כשמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך "מקום פטור", ואילו בברייתא מבואר שהוא פטור! ?

ומשנינו: **התם**, בדברי רבא — **לא נח** החפץ בעת העברתו במקום פטור, ונמצא

שנינו בברייתא לעיל ה ב שהמוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו [שהיא כרמלית] חייב. [ואף בן עזאי לא נחלק שם אלא במהלך, ומשום דמהלך כעומד דמי, ומיהו התוספות לא הזכירו פרט זה]. ואם כן, היה לגמרא להקשות "ורמינהו" מאותה ברייתא. ועוד, מה קושיא היא על רבא, כיון שאותה ברייתא מסייעת לו. ולכן פירשו את הסוגיא ואת דברי רבא באופן אחר.

פטור" הוא. ומבואר שאם היה זה מקום חיוב, כי אז היה אסור לכתף עליו, ולמדנו: אף שעמידה דרך כיתוף אינה עמידה לחיבו, מכל מקום הנחת חפץ דרך כיתוף הוי הנחה. ראה בענין זה ב"שפת אמת" כאן על תוספות ד"ה לא מיחייב, וב"חזון איש" סב ד.

14. נתבאר על פי רש"י. ותמהו התוספות: הרי